

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / Дичківська І. М. - К.: Академвидав, 2004. - С. 248-251.

4. Яковчук О. Л. Модель формування професійної компетентності майбутніх техніків-технологів з технології харчування в процесі вивчення хімічних дисциплін у коледжі / Яковчук О.Л «Молодий вчений» № 4 (44) квітень, 2017. - С. 506-508.

УДК 615.12

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВІДПУСКУ КОМБІНОВАНИХ НАРКОВМІСНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Назаркіна В.М., Лебедин А.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. У світі біля 250 млн. хворих на наркоманію (4% населення), щоденно помирає 330 чоловік. Проявами наркозалежності є психічна і фізична залежність від цих речовин, а також розвиток абстиненції внаслідок припинення їх прийому. Розповсюдження наркотичних засобів та їх споживачів зростає щохвилино.

Мета дослідження. Дослідження проблем відпуску комбінованих нарковмісних лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.

Методи дослідження. Статистичний, структурний, опитувальний (анкетування), аналіз.

Основні результати. Наркотичні засоби (НЗ) – група речовин природного, синтетичного походження, препарати, зловживання якими становить небезпеку для здоров'я людини. Характерними рисами наркотичних речовин, що обумовлюють необхідність їх державного контролю і нагляду у сфері їх обігу, є такі:

з точки зору законодавства: речовина визнана наркотичною і входить до Переліку наркотичних, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України (КМУ) №770;

з точки зору медицини: виявляє вплив на центральну нервову систему (пригнічуваний, стимулюючий, галюциногенний ефект, що є причиною немедицинського вживання);

з точки зору соціальної проблеми: немедицинське вживання наркотичних засобів стає масштабним та несе загрозу суспільству [1, 4].

Обіг наркотичних лікарських засобів – це провадження видів діяльності, пов'язаних з розробленням, виробництвом, виготовленням, зберіганням, перевезенням, придбанням, ввезенням на митну територію України, вивезенням за межі її митної території, відпуском, використанням, знищенням наркотичних лікарських засобів.

За оцінками Організації Об'єднаних Націй (ООН), вартісний обсяг незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин дорівнює приблизно 400 млрд. дол. США на рік, причому 50-70% – за готівковий розрахунок. У більшості країн, що беруть участь у боротьбі проти наркотиків, контролюється лише невеличка частина продукції, тобто тільки препарати, що

увійшли до списку заборонених наркотичних засобів. Небезпека наркоманії збільшується в міру того, як фабрики і лабораторії виробляють усе нові і нові типи синтетичних наркотиків, більш сильних і більш шкідливих.

Статистичні дані за останні десятиліття вказують на те, що сучасна наркоманія активно переходить у статус аптечної, витіснивши при цьому ін'єкційну наркоманію. Це означає, що наркотичні речовини придбаваються просто в аптечних закладах, як цілком легальні препарати.

Однією з проблем обігу НЗ в Україні є неналежна з боку правоохоронних органів протидія розвитку наркобізнесу, оскільки сама система протидії з їхнього боку носить не попереджувачий, а реагуючий характер. При цьому окремі норми антинаркотичного законодавства недосконалі і не повною мірою відповідають міжнародному праву. З метою зниження правопорушень щодо зловживання наркотиками з боку світового співтовариства було прийнято цілу низку угод, конвенцій, які направлені на певну контрольованість наркотиків за процесом виготовлення, розповсюдження, продажу [2].

Питання правового регулювання обігу наркотичних засобів в Україні регламентують більш ніж 80 нормативно-правових актів. Основними нормативно-правовими документами з регулювання різних аспектів обігу контрольованих речовин є:

Постанова КМУ від 6.05.2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»;

Постанова КМУ від 3.06.2009 р. № 589 «Про затвердження порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом»;

Постанова КМУ від 13.05.2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я»;

Постанова КМУ від 06.04.2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку»;

Наказ Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України від 19.07.2005 р. № 360 «Порядок відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів»;

Наказ МОЗ України від 07.08.2015 р. № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я» [3, 4, 5].

З метою визначення основних проблем рецептурного відпуску, пов'язаного з обігом контрольованих речовин в Україні, нами було проведено

опитування (анкетування) 120 працівників аптечних закладів різних форм власності (Харківської, Полтавської, Луганської, Івано-Франківської, Сумської областей). В результаті проведеного анкетування серед фахівців встановлено, що серед опитуваних біля 10% працюють в аптеках державної форми власності; 25% – комунальної, більше 60% – приватної. При цьому стаж роботи менше 1 року мають 15% провізорів; до 3 років – 35%; від 3 до 5 років – 38%; більше 5 років – 12% опитаних.

Встановлено, що 86% респондентів ознайомлені з препаратами, які відносяться до списку контрольованих речовин. У більшості випадків (63%) контрольовані речовини відпускалися без рецептів, за рецептом ф-1 – 62%, і лише 2% за рецептами на спеціальній формі бланка ф-3. Це пов'язано з тим, що переважна більшість аптечних закладів не мають відповідної ліцензії і відпускають переважно комбіновані кодеїновмісні препарати. Так за результатами дослідження, у більшості аптек відпускаються кодеїновмісні препарати: Пенталгін, Каффетин, Солпадеїн, Кодтерпін ІС, Кодетерп, очні краплі для розширення зіниці (Тропікамід). Кодеїн вважається одним із найбільш часто використовуваних опіатів, він входить до Національного переліку основних лікарських засобів (ОЛЗ).

Слід зазначити, що більшість опитуваних (89%) вважає, що необхідно ввести обмеження для відпуску препаратів даного списку. При цьому часто фармацевтичні працівники не володіють повною інформацією про чинні нормативно-правові акти (НПА), які регулюють діяльність з обігу наркотичних, психотропних засобів, прекурсорів (НПЗПр) 48% та відповідальність пов'язану з порушенням встановлених правил відпуску комбінованих лікарських засобів (ЛЗ). Слід зазначити, що 35% опитуваних обізнані про відповідальність провізора за порушення правил відпуску контрольованих речовин.

Висновки. З метою визначення основних проблем рецептурного відпуску, пов'язаного з обігом контрольованих речовин було проведено опитування (анкетування) серед фахівців аптечних закладів різних форм власності. Встановлено, що у переважній більшості випадків контрольовані речовини відпускаються без рецептів (63%) або за звичайним рецептом ф-1, що не підлягають предметно-кількісному обліку (ПКО). Більшість опитуваних ознайомлені з препаратами, які відносяться до списку контрольованих речовин, нормативно-правовою базою щодо регулювання їх обігу та відповідальністю за порушення встановлених правил.

Список літератури

1. Закон України № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 р. (зі змінами та доповненнями)
2. Зозуля Н. В. Проблема нормативно-правового забезпечення протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів // Кримінальне право, кримінально-виконавче право, кримінологія - Харків, 2015 р. – 90-92 с.
3. Котвіцька А. А. Основи права і законодавства у фармації: нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарєва, О. О. Суріков та ін. // за ред. проф. А. А. Котвіцької. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. –

528 с.

4. Постанова КМУ № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 06.05.2000 р.

5. Постанова КМУ № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я» від 13.05.2013 р.

УДК:615.014:615.07:615.322:582.738

РАЗРАБОТКА ТЕХНОЛОГИИ ФИТОДЕРМАТОЛОГИЧЕСКИХ АППЛИКАЦИОННЫХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ ФОРМ, ОБЛАДАЮЩИХ ПРОТИВОВОСПАЛИТЕЛЬНЫМ ДЕЙСТВИЕМ

Назарова З.А., Туреева Г.М., Файзуллаева Н.С.

Ташкентский фармацевтический институт, Ташкент, Узбекистан

Введение. Воспалительные заболевания являются одной, из широко встречаю-щейся среди населения, проблемой. Создание лекарственных средств против-воспалительного действия на основе местного растительного сырья является актуальным вопросом, решение которого даст возможность расширить арсенал импортозамещающих препаратов.

При лечении воспалительных заболеваний, наряду с химическими, большое значение уделяется применению препаратов естественного происхождения, в особенности тем растениям, которые широко распространены в Узбекистане и запасы их достаточны. Изучение бесценного наследия великого ученого Абу Али Ибн Сина "Канон врачебного искусства" явилось злободневным при разработке составов новых лекарственных средств, растительного происхождения.

На сегодняшний день большинство дерматологов отдают предпочтение аппликационным лекарственным формам с фитокомпонентами, так как лекарственные растения являются источником биологически активных веществ, которые, обладая рядом фармакологических эффектов, действуют комплексно, и при этом отличаются безопасностью в применении. В связи с этим, разработка составов фитокомпонентных аппликационных препаратов, обладающих широким спектром противовоспалительного и регенерирующего действия на основе местного сырья является актуальной для нашей республики.

Цель исследования. Целью работы явилась разработка состава и технологии комплексных фитодерматологических аппликационных лекарственных форм в виде мазей, гидрогелей, фитоплёнок.

Методы исследования. Объектами исследований были жидкие экстракты из травы череды и хвоща полевого, листьев крапивы, цветков календулы и сухие экстракты из листьев шелковицы белой, корней цикория, чистеца буквицвет-ного, травы тысячелистника, обладающих широким спектром лечебного действия при различного рода аллергодерматозах, воспалительных процессах кожи, а также против синдрома диабетической